

Ultimele date din seara Referendumului de revocare a Primarului de Chişinău și Alegerilor locale noi din 10 localități au fost date publicității de Asociația Promo-LEX

19 noiembrie 2017

Ora 20:00

În seara zilei de 19 noiembrie 2017, misiunea de observare a Promo-LEX privind Referendumul de revocare a Primarului de Chişinău și Alegerile locale noi din 10 localități din țară a publicat cele mai recente date cu referire la desfășurarea acestor procese democratice.

Constatările Asociației au fost făcute în baza celor semnalate în intervalul orelor 15.00-20.00, de către observatorii din secțiile de votare (SV), care au fost acreditați de autoritățile electorale.

Acces restricționat sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 2 cazuri noi

SV 65, Botanica, Chişinău. Vicepreședinta Biroului Electoral al Secției de Votare (BESV) a restricționat deplasarea liberă a observatorului Promo-LEX prin sală.

SV 260, Cricova, Chişinău. S-a constatat intimidarea observatorului Promo-LEX de către alegători. După intervenția președintelui BESV, a fost chemată poliția, iar persoanele

respective au părăsit incinta.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale – 4 cazuri noi

SV 206, Râșcani, Chișinău. S-a constatat că 2 urne de vot staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii fiecare. Președintele a declarat ca nu sunt mai multe sigilii.

SV 242, Râșcani, Chișinău. În cadrul SV sunt 3 urne de vot, dintre care 2 urne staționare care sunt sigilate cu câte 2 sigilii fiecare. Președintele BESV a motivat lipsa sigiliilor prin faptul că atâtea i-au fost oferite.

SV 233, Râșcani, Chișinău. În cadrul SV sunt 3 urne de vot, 2 urne staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Iar urna mobilă este sigilată doar cu un sigiliu. Președintele SV a motivat lipsa acestora prin faptul că atâtea i-au fost oferite.

SV 90, Buiucani, Chișinău. S-a constatat că o urnă de vot avea doar două sigilii. Președintele SV, însă, nu a întreprins nimic.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau în perimetrul de 50 de metri ai secției de votare – 4 cazuri

SV 186, Ciocana, Chișinău. Două persoane au intrat în SV, iar până a vota și au discutat ceva timp între ele. După ce au primit observații din partea membrilor BESV, acestea au votat și au părăsit SV. Peste puțin timp, una dintre aceste persoane a revenit, a filmat câteva secunde în interiorul SV și, după observațiile repetate ale președintelui SV, a părăsit incinta.

SV 205, Râșcani, Chișinău. În cadrul încăperii unde este SV au loc cursuri de școală auto, iar persoane neautorizate trec prin SV.

SV 100, Buiucani, Chișinău. Polițistul până la ora 15:00 s-a aflat chiar la intrarea în SV. Acesta nu a restricționat

accesul nimănui. Totuși, nimeni nu i-a făcut nicio observație.

SV 270 Sângera, Chișinău. La ora 18:00, în apropierea BESV se aflau reprezentanții a doi concurenți electorali din organizațiile centrale de partid. Aceștia s-au aflat în preajma SV aproximativ 30 minute. În tot acest timp, aceștia au avut discuții și cu alegătorii. Președintele BESV a reacționat făcându-le observație.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 3 cazuri noi

SV 105, Buiucani, Chișinău. O persoană a intrat în SV și a început să strige „Jos Chirtoacă”, după care a votat și striga continuu. Președintele BESV i-a făcut observație, a chemat poliția și persoana respectivă a ieșit din

SV 248, Râșcani, Chișinău. Un alegător, în timp ce introducea buletinul de vot în urna staționară, a strigat lozinci cu limbaj instigator la ură la adresa primarului general vizat în întrebarea din referendum, după care a părăsit secția de votare.

SV 220, Râșcani, Chișinău. Un observator din partea unui participant la referendum, la solicitarea unui alegător, i-a sugerat acestuia unde să aplice ștampila "votat" – pentru demiterea primarului." În consecință, președintele BESV a întocmit un proces-verbal pe marginea acestui caz iar ulterior, observatorul respectiv fost exclus din SV.

Transportarea organizată a alegătorilor – 1 caz

SV 269, Sângera, Chișinău. S-a constatat transportarea organizată a alegătorilor. Astfel, o mașină de model Skoda Superb, culoare neagră, nr. de înmatriculare GAS 257, a transportat de mai multe ori persoane la BESV.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri – 3 cazuri

SV 101, Buiucani, Chișinău. Un alegător s-a adresat la

operatorul SIAS Alegeri pentru a fi găsit în listele electorale. Totuși, acesta nu s-a regăsit în listele în format pe hârtie. Președintele BESV l-a redirecționat pe alegător la SV de pe strada Ion Pelivan 30, școala profesionala nr. 9.

SV 190. Ciocana, Chișinău. În fișa de însoțire a buletinului de identitate, reședința alegătorului expirase în 2009. Totuși, în SIAS Alegeri, alegătorul a fost găsit repartizat în SV respectivă. Alegătorul a recunoscut ca și-a schimbat reședința. Acestuia nu i s-a permis sa voteze și a plecat.

SV 227, Râșcani, Chișinău. La momentul verificării actelor de operatori în SIAS Alegeri, un alegător a constatat că, exact în acel moment își exercita dreptul la vot într-o altă SV. Operatorul a telefonat la CEC de unde i s-a transmis că s-a produs o eroare tehnică și alegătorul și-a putut exercita dreptul la vot.

Deficiențe în listele electorale – 5 cazuri noi

SV 99, Buiucani, Chișinău. Un alegător și-a regăsit feciorul, decedat în Rusia de câțiva ani, inclus în listele electorale.

SV 110, Buiucani, Chișinău. Un alegător a observat că, la adresa apartamentului său mai era inclusă o persoană străină.

SV 101, Buiucani, Chișinău. Un alegător s-a adresat la operatorul SIAS Alegeri pentru a fi găsit în listele electorale respective. Totuși, acesta nu s-a regăsit în listele în format pe hârtie. Președintele BESV l-a redirecționat pe alegător la SV de pe strada Ion Pelivan 30, la Școala profesională nr. 9.

SV 191, Ciocana, Chișinău. Un alegător a depistat numele mamei sale, care este decedată, în listele electorale. Acesta a adus certificatul de deces pentru a confirma, însă nu a lăsat copia iar persoana nu a fost exclusă din listă.

SV 139, Centru, Chișinău. Un alegător nu s-a regăsit pe listele electorale de bază. La adresa la care acesta locuiește

erau înregistrați vechii proprietari. I s-a permis votarea pe lista electorală suplimentară.

Fotografierea buletinelor de vot – 4 cazuri noi

SV 105, Buiucani, Chișinău. Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot, iar membrii BESV i-au spus că nu e voie. Însă, fotografia nu a fost ștearsă, iar alegătorul a plecat.

SV 86, Buiucani, Chișinău. După exprimarea opțiunii, un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Fotografia nu a fost ștearsă la solicitarea președintelui BESV.

SV 33, Botanica, Chișinău. Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Președinta BESV s-a autosesizat și a chemat polițistul. La solicitarea acestuia poza a fost ștearsă. Totuși alegătorul a reușit să voteze.

SV 231, Râșcani, Chișinău. Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. La cererea Președintelui BESV, alegătorul a șters poza.

Neclarități privind înțelegerea conținutului întrebării supuse referendumului de către alegători – 6 cazuri noi

SV 248, Râșcani, Chișinău. Un alegător în cadrul BESV, după ce a luat buletinul de vot pentru a aplica stampila „Votat”, a scos telefonul și a efectuat un apel către o persoană necunoscută, concretizând unde să aplice ștampila. Deși au observat aceasta, membrii BESV nu au întreprins nimic.

SV 160, Ciocana, Chișinău. Un alegător a luat buletinul de vot, a citit întrebarea și l-a rupt, motivând că nu îi era clar. Un observator îi explică cum să voteze și Președintele BESV i-a făcut observație, însă observatorul dat a început a striga și s-a liniștit doar după solicitări repetate. Alegătorului i s-a oferit un alt buletin de vot și a votat.

SV 163, Ciocana, Chișinău. Un alegător după ce a luat buletinul de vot, a întrebat ce înseamnă "pentru" și "contra". Membrii biroului nu au reacționat. Președintele BESV s-a

apropiat însă de alegător, a luat buletinul de vot și l-a pus necompletat în urnă. Alegătorul a plecat fără să voteze.

SV 220, Râșcani, Chișinău. S-a constatat că un alegător a aplicat ștampila „votat” în dreptul ambelor opțiuni, argumentând că nu a înțeles întrebarea. Acesta a rupt buletinul, vrând să plece. Președinta i-a oferit însă un alt buletin și a întocmit un proces verbal. Într-un final, alegătorul și-a exercitat dreptul la vot.

SV 80, Buiucani, Chișinău. Un alegător după ce a votat și a introdus buletinul în urna de vot, a părăsit secția de votare. După câteva clipe, alegătorul respectiv s-a întors și a cerut un alt buletin pentru că nu a înțeles corect întrebarea, din care cauză a votat greșit. Președinta SV a refuzat să-i mai ofere unul. Contestații nu au fost depuse. Observatorul Promo-LEX menționează că neclarități în formularea întrebării au apărut la mai mulți alegători din secția respectivă pe parcursul zilei.

SV 203, Râșcani, Chișinău. Un alegător avea întrebări cu referire la conținutul textului din buletinul de vot. Nu înțelegea sensul cuvântului „a revoca”. A întrebat de către membrii BESV. Dat fiind faptul că nimeni nu i-a oferit răspuns, alegătorul a rupt buletinul de vot, și l-a pus în urna, pe jumătate în afară. Apoi un alt alegător i-a explicat ce înseamnă termenul dat. În rezultat, el a cerut un alt buletin de vot. Președintele BESV a decis să i-l ofere, iar buletinul de vot rupt a fost anulat.

Implicarea membrilor BESV în procesul electoral – 1 caz

SV 260, Cricova, Chișinău. La un membru BESV, secretara a depistat printre buletine de vot un buletin cu un semn care indica unde trebuia să se voteze (în rubrica ”Pentru”). Din spusele celor prezenți, se vehiculează ca doamna ar avea legături cu un anumit participant. Președintele BESV a extras buletinul respectiv, și l-a anulat.

Activități de agitație – 3 cazuri

În jurul orei 16:40, în casa de pe str. Aerodromului 7/2, două persoane sunau la ușile locatarilor și se prezentau ca fiind de la CEC și îndemneau într-un mod „oficial” ca locatorii să iasă la referendum. La solicitarea de a prezenta un act de la CEC, unul din tineri a prezentat o acreditare emisă de CEC pe numele Zefirov Victor, fără să permită ca aceasta să-i fie fotografiată. Afară mai erau doi „colegi” de-ai lor la casa nr.7 de pe aceeași stradă.

În jurul orei 16:30, în blocul locativ aflat pe adresa mun. Chișinău, str. Gh. Madan 46/5, doi indivizi efectuau campanie de chemare la vot și agitație electorală din ușă în ușă, invocând faptul că sunt din partea unei asociații obștești. Aceștia nu au specificat din care asociație anume fac parte, dar nici nu s-au prezentat, cu intenția să transmită mesajul ca alegătorii să se prezinte la vot. Indivizii erau vorbitori de limbă rusă și comunicau exclusiv în această limbă.

SV 97, Buiucani, Chișinău. La 18.36, la numărul de telefon al secției a fost înregistrat un apel prin care președinta biroului, care a răspuns, a fost invitată la referendum.

Alte incidente

SV 84, Buiucani, Chișinău. Membrii SV au început să aplice ștampila "Anulat" pe aproximativ 1/3 din buletinele de vot neutilizate.

SV 144, Centru, Chișinău. Un observator din partea unui participant a fotografiat listele electorale. Președintele BESV i-a făcut observație, totuși acesta nu a șters fotografia din dispozitivul de fotografiat.

SV 217, Râșcani, Chișinău. Un alegător a luat buletinul de vot de pe masa membrilor BESV, fără ca acesta să fie acordat de către un membru BESV.

SV 232, Râșcani, Chișinău. În ziua precedentă alegerii, o doamnă a depus , la secția de votare 5 cereri privind votarea cu urna mobilă. Cererile aparțineau diferitor persoane, respectiv, președinta a refuzat înregistrarea acestor cereri și a scris explicație precum că această doamnă nu a prezentat niciun act de identitate și la întrebarea cine este doamna pentru aceste persoane, nu a vrut să răspundă. Respectiv, doamna a venit de dimineață în ziua referendumului și a solicitat să vadă câte cereri au fost înregistrate cu privire la urna mobilă. Președinta a zis că nu este nicio cere. Spre seară, această doamnă a venit împreună cu un domn și a întrebat de ce nu a fost înregistrate cererile, iar președinta i-a explicat motivul. Doamna a ofensat președinta, după care a părăsit SV, iar domnul a rămas pentru aproximativ 10 minute și a vorbit cu observatorul unui participant.

Misiunea de Observare Promo-LEX

a Alegerilor locale noi din 19 noiembrie 2017 constatã:

Prezența persoanelor neautorizate în incinta sau în perimetrul de 50 de metri ai secției de votare – 1 caz

SV 6/9, s. Berlinți, Briceni. În perioada 14:15-15:00, două persoane necunoscute se aflau în incinta SV. În toată această perioadă, persoanele discutau cu observatorul unui concurent electoral. Atunci când observatorul Promo-LEX l-a sesizat pe președintele BESV, acesta nu a luat careva măsuri, ulterior alți membri ai BESV au rugat persoanele să părăsească incinta SV.

Deficiențe în listele electorale – 1 caz

SV 6/10, s. Caracușenii Noi, Briceni. Pe listele de bază sunt incluse 3 persoane care sunt decedate (dintre acestea 2 persoane au decedat în Ucraina), însă membrii BESV și administrația nu dispune de certificatele lor de deces. 0 persoană a decedat în ultimele 14 zile.

Votarea nejustificată în grup (în cabine de vot s-au aflat 2 sau mai multe persoane) – 1 caz

SV 6/9, s. Berlinți, Briceni. Au fost constatate 2 cazuri de votare în grup cu participarea soților. Într-un caz, soția a aplicat ștampila votat pe buletin motivând că soțul este servit.

***

Misiunea de observare Promo-LEX a referendumului local privind revocarea primarului general al mun. Chișinău are loc în perioada 4 octombrie – 20 noiembrie 2016. Astfel, modul în care se desfășoară referendumul este monitorizat prin intermediul a 5 observatori pe termen lung, a unui observator pe termen mediu și a unui coordonator regional., monitorizează procesul electoral în cadrul circumscripției electorale Chișinău în perioada 4 octombrie – 20 noiembrie 2016. În ziua scrutinului, Promo-LEX a delegat câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare. Observatorii implicați în procesul de monitorizare au semnat Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu bună-credință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de echipa centrală a Asociației.

Activitatea misiunii de observare a Promo-LEX este susținută financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Contacte:

Emil Gaitur, Comunicator Promo-LEX – tel.: +37369172642;
email: emil.gaitur@promolex.md

Axenia Chirilov, Comunicator Promo-LEX – tel.: +37360168314;
e-mail: axenia.chirilov@promolex.md

Grafice realizate în baza informațiilor transmise de observatorii Promo-LEX:

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Misiunea de Observare a Referendumului Local privind revocarea Primarului General al municipiului Chișinău și a Alegerilor Locale Noi din 19 noiembrie 2017

#observatorPromoLEX

Este permis accesul și observarea liberă în secția de votare?

DA 100%
(307 SV)

NU 0

#observatorPromoLEX

Au fost înlăturate materialele de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare?

DA 96,42%
(296 SV)

NU 3,58%
(11 SV)

#observatorPromoLEX

Urnele de vot au fost sigilate potrivit procedurilor legale?

DA 92%
(283 SV)

NU 8%
(24 SV)

#observatorPromoLEX

Deschiderea secțiilor de votare:

înainte de 7:00 8,79%
(27 SV)

la 7:00 77,20%
(237 SV)

după 7:00 14,01%
(43 SV)

#observatorPromoLEX

Prezența operatorilor în secțiile de votare: (conform legii - 2 operatori)

Cu respectarea normei: 300 SV
(97,72%)

Abateri de la normă: 7 SV
(2,28%)

#observatorPromoLEX

Numărul buletinelor de vot primite de secția de votare.

631 618

#observatorPromoLEX

Numărul de alegători incluși în listele electorale de bază în format pe hârtie.

620 676

#observatorPromoLEX

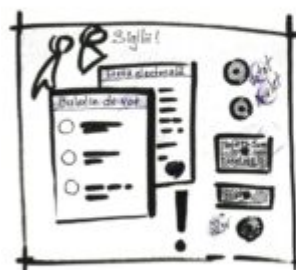
Câte cereri de votare la locul aflării erau înregistrate la ora deschiderii secției de votare?

890 în toate
cele 307 SV

#observatorPromoLEX

Toate materialele necesare au fost prezente în secția de votare?

DA 99,35%
(305 SV)

NU 0,65%
(2 SV)

#observatorPromoLEX

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau perimetrul de 50 de metri ai secției de votare?

DA 5
NU 302

#observatorPromoLEX

Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV sunt păstrate în loc sigur în incinta secției de votare?

DA 94,46 %
(290 SV)
NU 5,54 %
(17 SV)

#observatorPromoLEX

Câte persoane au votat la secțiile de votare până la ora 18.15?

100 988

#observatorPromoLEX

Ați constatat în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor?

DA 0
NU 307

#observatorPromoLEX

Ați constatat vreun caz de agitație electorală sau PR negru în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor?

DA 5
NU 302

#observatorPromoLEX

Ați constatat în apropierea secției de votare autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă sau care transportă în mod organizat alegătorii?

DA 1
NU 306

#observatorPromoLEX

A fost vreun caz de oprire temporară sau suspendare nejustificată a votării în secția de votare ?

DA 0
NU 307

#observatorPromoLEX

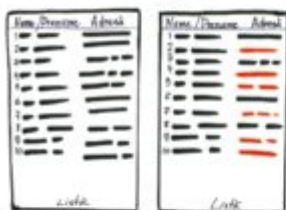
Ați constatat deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri?

DA 5
NU 307

#observatorPromoLEX

Ați constatat deficiențe în listele electorale?

DA 15
NU 292

#observatorPromoLEX

Ați constatat cazuri de fotografiere a buletinelor de vot?

DA 6
NU 301

#observatorPromoLEX

Câți alegători au votat fără aplicarea ștampilei "Referendum local 19.11.2017" în fișa de însoțire a buletinului de identitate?

0

#observatorPromoLEX

Câți alegători au votat fără documente de identitate sau cu documente necorespunzătoare sau fără verificarea de către membrii BESV a fișei de însoțire a buletinului de identitate?

0

#observatorPromoLEX

